

Семёнова Клара Владимировна – учитель начальных классов

МБОУ Таймыльская СОШ

Булунский район с. Таймылыр

Букубаар махтал сценарий

Ытытлар кылаас: 1 кылаас

Тиэмэтэ: «Букубаар, махтал!»

Сыала-сорууга:

- Дорҕооннору , букубалары хатылаабын, билиилэрин хан,атыы, эбии билэргэ туһайы.
- Бэйэ – бэйэлэригэр кемелесуьэргэ уерэтии, саха ЕС хобооннорун сепке ейдууллэрин ситиьи.
- Оҕо тылын саппаабын байытыы, тылын- еун, толкуйдуур дьуоҕурун сайыннарыы.

Туттуллар тэриллэр: кинигэ туьунан ЕС хобоонноро «Ким кинигэ аргыстаах – ол билиилээх», «Кинигэ – киьи утуе субэьитэ», аабыыга карточкалар, дорҕоон фишкалара, остуорууа геройдара, интерактивной доска, компьютер, проектор.

Бэлэмнэнии улэтэ:

1. Оҕолор эрдэттэн уруьуйдаабыт «Бастакы кинигэм - букубаарым»уруьуйдарын быыстапката.
2. Оҕолор букубалар тустарынан хобооннору нойосуу уерэтэллэр.
3. Э5эдэ ырыаларын бэлмнэьин.
4. Кылааьы киэргэтии.

Хаамыыта:

- Утуе кунунэн кунду оҕолор, тереппуттэр.бугун оҕолор эьиэхэ бырааьынньык.
Эьиги бастакы кинигэ5итин Букубаары бутэрбиккит. Бала5ан ыйыттан са5алаан,
аа5арга, суруйарга уерэнэн кэллибит. Онтон бугун номнуо букубаарбыт кинигэтин
бутэрэн быраааайдаар куммут ууннэ. Мантан ыла эьиги бэйэ5ит себулээбит
кинигэлэргитин аа5а сылдыаххыт.

- О5олор кинигэ туьунан ЕС хобооннорун аа5ахха эрэ (дуоскаттан бары бииргэ)

«Ким киниигэ аргыстаах – ол билилээх», «Кинигэ – кийи утуе субэьитэ».

- Бу ЕС хобоонорун хайдах ейдуугут? (о5олор эппиэттэрэ)

- Кинигэ биьихэ элбэ5и кэпсиир, элбэххэ уерэтэр. Элбэх кинигэни аахтаахына, угуьу ейдуен, элбэ5и билиэн.

- О5олор бары дуоска диэки кердубут эрэ. (слайд 1, аа5ас дор5ооннор)

- Аан бастаан биьиги аа5ас дор5ооннору уерэппиппит. Хас аа5ас дор5оон баар этэй, саха тылыгар? (слайд 2, ахсаана)

- Онтон уьун аа5ас дор5оон? Дифтонг? Ханныктарый? Ааттатаалаан. (слайд 3)

- Саха тылыгар нууччаттан киирбит а.д. уерэппиппит. Ханныктарый? (я, ю, е, ё)

- Билигин аа5ас дор5оон тустарынан хобоон аа5ахтара.

1 о5о.

Мин «А» диэни билэбин
Уеьэ етте уьуктаах
Аллараа етте атахтаах
Ортотунан туорайдаах.

2 о5о.

Мин «О» диэни билэбин
О5урсу курдук текунук
О5уруо курдук бекунук
Уобуруччу курдук тегурук.

- Экраны керebut билигин оонньуу оонньуохпут. (слайд 4)

- Дор5оон моделинан тыллары тааарабыт. (холобур: *тиин*,)

- Суьуехтэртэн тыллары тааарабыт. (слайд 5) Билбит о5о экран,н,а тахсар.

- Аны билигин мин эьихэ суьуехтэри тун,этэбин, эьиги тыллары тааара5ыт.

О5олор тургэн ба5айытык пааралагытын була5ыт, тыллары тааара5ыт. (7 тыл)

(Суьуехтээх карточкалары тун,этэбин, ен,унэн тыллары тааараллар)

- Бу ханнык тыллары тааардыгыт?(сахалыы астар)

Салгыы бутэй дор5ооннорго киирэбит.

- Хас бутэй дорбоон ховулаарый? (11). Ханниктарый? (слайд 6)
- Нууччаттан киирбит б.д. уерэппишпит. Ханниктарый? (ш,щ,з,в,ж,ф,ц,ь,ъ)
- Онтон дорбооно суох буукубалар бааллар этэ. Ханниктар этэй? (ь,ъ, слайд 7)
- Билигин бутэй дорбооннор тустарынан ховоон аабыахтара:

3 оҕо.

Мин «Х» диэни билэбин
 Харандаабы харандааска,
 Хардарыта тупшуттар,
 Хам баайталаан кэбиспиттэр,
 «Х» диэн буоллун диэбиттэр.

4 оҕо.

Мин «Т» диэни билэбин,
 Суос соботох атабын,
 Тобоолуу тиэрэммит,
 Моботойдуур урабын
 Туора тутан кэбиспит.

- Салгыы оонньоохпут «Тыллары таай». Хоулалспыт бутэй дорбоонноох тыллары таайабыт. (слайд 8) Экран,на уочаратынан оболор тахсаллар.

- Мин эбиэхэ тыллары тун,этэбин, бу тыллары этии он,оруохпут. Этиилэри он,орон баран, кэпсээн он,оробут. (карточкалаах тыллары тун,этэбин)

1К. киирдэ. куелгэ Бере. **2К.** укта. Кутуругун. ууга. **3К.** олорто. ер тутары

Балыгы **4К.** хам Кутуруга тон,но.

- Буукубалар тустарынан ховоон аабыахтара

5 оҕо.

Л-Лена, Лиза, Лина
 Алаастан лууктаан кэллилэр.
 Оттон Лёня балыктаан
 Балтыларын кундулээтэ.

6 оҕо.

К- Кемус куьун
 Кунду куьун
 Кулэн-уерэн
 Кестен кэллэ.

7 оҕо.

С- Сытыы, сымса
 Суурук атамана

Саас, сайын аайытын
Оскуола чемпиона.
8 о5о.

Н- Нонна сонно ханнаний?
Нона сонно манна.
Нонна бэйэтэ ханнаний?
Нона бэйэтэ манна.

- Билигин о5олор аа5ан иьитиннэриэхпит. (карточкалары тун,этэбин). Биир, биир
аа5аллар. Таабырыннары таайыы. (слайд 12)

Учуутал уруогу тумуктуур:

- О5олор, ити курдук биьиги букубаарбытын бутэрбиппит. Анны салгыы
«Сыккыс» диэн кинигэннэн уерэнэбит, билиибитин – керуубутун кэн,этэн
иьиэхпит. «Сыккыс» тереебут тыл кэрэтин билэргэ уерэтэр. Бу кинигэни аа5ын,,
харыстаан,, киртитимэн,. Урукпутун тумуктуехпут хобыоннон «Букубаар,
бырабаай!»